Martin Skutil, Stanislav Michek, Martina Maněnová

Název příspěvku

Připravenost studentů učitelství 1. stupně ZŠ na výkon profese (Readiness of students of primary school teaching for the performance of their profession)

Klíčová slova v ČJ

primární vzdělávání, pregraduální příprava, vzdělávání učitelů, připravenost na výkon profese

Klíčová slova v AJ

primary education, undergraduate training, teacher training, career readiness

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je prezentovat teoretická východiska, metodologii a zjištění z výzkumného šetření zabývajícího se subjektivně vnímanou připraveností studentů Učitelství 1. st. ZŠ Pedagogické fakulty UHK na výkon profese.

Teoretická východiska v ČJ

Pregraduální příprava učitelů je stěžejním cílem pedagogických fakult, které musí reagovat na aktuální změny v požadavcích na učitele a vybavit své absolventy odpovídajícími kompetencemi pro úspěšný výkon učitelského povolání. Vymezení kompetencí se nachází ve standardech profese, kdy Rýdl (2014) hovoří o snahách standardizace profese učitele za posledních dvacet let jako o nekonečném příběhu. Během 21 let se hledaly vhodné podoby standardu učitele a provázanosti požadavků na pregraduální vzdělávání učitelů a požadavky praxe či MŠMT (např. Vašutová, 2001; Spilková & Tomková, 2010; Janík, Spilková & Píšová, 2014a, 2014b). Očekávání od profese formulují MŠMT, ČŠI, zřizovatelé, ředitelé škol, výzkumníci, ale taktéž studenti studující učitelské obory. Ti všichni uplatňují svoje přání k pregraduální přípravě učitelů. Ke zkvalitnění pregraduální přípravy je potřeba reflexe studentů, ale i absolventů.

Metodologie v ČJ

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak studenti a absolventi oboru učitelství pro 1. stupeň základní školy na pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové hodnotí svou připravenost na výkon profese. Výzkum byl realizován na základě smíšeného designu, pro sběr dat bylo využito dotazníkové šetření a polostrukturované interview. Dotazník je založený na kompetenčním modelu profesního standardu učitele publikovaného

Vašutovou (2001), který byl upraven pro potřeby sebehodnocení studentů oborů do této podoby.

Závěry v ČJ

Studenti Učitelství 1. st. ZŠ v denní i kombinované formě studia hodnotí, že jsou spíše připraveni na výkon profese. Mezi jednotlivými skupinami studentů jsou rozdíly v jejich vnímání připravenosti na profesi. Studenti hodnotí, že se zvyšujícím se ročníkem se zlepšuje připravenost na profesi v jednotlivých oblastech/kompetencích. Za silné stránky pregraduální přípravy pro praxi považují respondenti např. získané odborné znalosti a didaktiky, dostačující povinné praxe v rámci přípravy. Naopak za slabé stránky považují přílišnou teoretičnost předmětů bez odkazů a provázanosti na realitu.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the article is to present the theoretical background, methodology and findings from the research with the subjectively perceived readiness for the performance of the profession of the students of teaching at lower primary schools of the Faculty of Education of UHK. The questionnaire survey and semi-structured interview were used for the research. The questionnaire is based on the competency model of a professional teacher standard (Vašutová, 2001), which has been adapted for the needs of self-esteem of students in this field. Students evaluate that they are more prepared for the profession. Students evaluate that with increasing grades, the professionalism in individual areas/competencies is improving. For example, respondents consider the strengths of undergraduate training to be the acquired expertise and didactics, sufficient compulsory practice in preparation.

Bibliografie

Janík, T., Spilková, V., & Píšová, M. (2014a). Standard a kariérní systém učitele: problémy předložené koncepce v širších souvislostech. Pedagogická orientace, 24(2), 259–274.

Janík, T., Píšová, M., & Spilková, V. (2014b). Standardy v učitelské profesi: zahraniční přístupy a pokus o jejich zhodnocení. Orbis scholae, 8(3), 133–158.

Rýdl, K. (2014). Vývoj standardizace profese učitele České republice − nekonečný příběh? Orbis Scholae, 8 (3), s. 9−21.

Spilková, V., Tomková, A. a kol. (2010). Kvalita učitele a profesní standard. Praha: Pedagogická fakulta UK.

Vašutová, J. (2001). Kvalifikační předpoklady pro nové role učitelů. In: Walterová, E. (ed.) Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém. Praha: Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta. s. 19−46.